

Van: Waterschappen en Gedeputeerde Staten van Limburg

Aan: Leden van de Gebiedscommissies in Limburg.

Datum: 31/1/2007

Uitgangspunten voor normering van wateroverlast in het regionale oppervlaktewatersysteem in Limburg

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
1.1.	Doel notitie	2
2.	Uitgangspunten voor de normering van regionale wateroverlast (verantwoordelijkheden, juridische werking)	3
2.1.	De landelijke werknormen.....	3
2.2.	Van werknormen naar vastgestelde gebiedsnormen	3
2.3.	Detailering van de norm in het gebiedsproces.....	4
2.4.	Juridische werking van de normering	4
3.	Uitgangspunten voor de initiële normering (de hoogte van de normen).....	6
3.1.	Inleiding	6
3.2.	Landelijk advies voor mogelijke afwijkingen van de referentienormen	6
3.3.	Uitkomst van de toetsing aan de werknormen.....	6
3.4.	Beekdalen	6
3.5.	Overige landbouwgebieden	7
3.6.	Bestaande natuur en Ecologische hoofdstructuur	7
3.7.	Bebouwd gebied	8
3.8.	Het Heuvelland	8
3.9.	Toename van overstromingskansen door klimaatveranderingen of andere (natuurlijke) oorzaken. 9	
3.10.	Samenvattende tabel: POL-perspectieven, grondgebruik en normering	9
4.	Productbeeld van het gebiedsproces, wijze van vastleggen van de normering	10
4.1.	Inleiding	10
4.2.	Productbeeld van het gebiedsproces	10
4.3.	Vastlegging van de norm op kaart	10
4.4.	Initiële normeringskaart.....	10
4.5.	Voorlopig maatregelenpakket op basis van de toetsing aan de (initiële) normering	11
5.	Vormgeving van het gebiedsproces	13
5.1.	Uitgangspunten voor de organisatie van het gebiedsproces.....	13
5.2.	Hoe worden de actoren in de gebieden betrokken?	15
5.3.	Planning	15
6.	Communicatie	16

1. Inleiding

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) (2003) zijn afspraken gemaakt over de aanpak van regionale wateroverlast (onderdeel van het beleidsprogramma Waterbeheer 21^e eeuw (WB21)). Landelijk is inmiddels besloten dat er normen voor regionale wateroverlast moeten komen (ontwerp-Waterwet, 2006 en de nationale “Decembernota 2006”). Het eerste doel is om duidelijkheid te bieden over de mate van bescherming tegen wateroverlast die door de overheid geboden wordt. Door het instellen van de norm wordt tegelijkertijd duidelijk waar knelpunten zijn die vaker dan maatschappelijk wenselijk is overstroomd. Bij deze knelpunten moet op grond van het NBW uiterlijk in 2015 aan deze normen worden voldaan middels het uitvoeren van maatregelen. De normen worden door de provincies uiterlijk in 2009 vastgesteld.

Om te komen tot definitieve normen en maatregelen voor bestrijding van de regionale wateroverlastknelpunten is –ook volgens het landelijke advies- overleg met de streek nodig. De normen en maatregelen (op hoofdlijnen) zullen daarmee worden afgestemd op andere doelen en processen (o.a. GGOR, KRW, en andere doelen in streek) waarmee draagvlak wordt verkregen. Het proces van overleg met de streek wordt in het landelijk advies “een gebiedsproces” genoemd. De waterschappen trekken dit gebiedsproces. Het moet als product een waterschapsvoorstel voor normering van wateroverlast in Limburg en het bijbehorende maatregelenpakket opleveren, waarvoor draagvlak is bij het provinciaal bestuur en in de regio. Het gebiedsproces zal in 2007 plaatsvinden, samen met de instanties die zijn vertegenwoordigd in de gebiedscommissies.

1.1. Doel notitie

Provincie en waterschappen willen met deze notitie samen een aantal *uitgangspunten* voor de in te voeren normering van wateroverlast in het regionaal watersysteem in Limburg vastleggen. Daarmee geven ze informatie over, en richting aan, het gebiedsproces ter voorbereiding van de normering voor wateroverlast.

Naast de inhoudelijke uitgangspunten voor de normering komen uitgangspunten voor de procesmatige vormgeving en de planning van het gebiedsproces aan de orde. Ook is een eerste voorstel voor maatregelen opgenomen om aan de normering te voldoen. Deze maatregelen kunnen hiermee wellicht al in een vroeg stadium worden geïntegreerd met andere doelen/initiatieven in de streek.

2. Uitgangspunten voor de normering van regionale wateroverlast (verantwoordelijkheden, juridische werking)

2.1. De landelijke werknormen

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW; juli 2003) is afgesproken om het regionaal watersysteem “op orde” te brengen voor wateroverlast, uiterlijk in 2015. Om te toetsen wat “op orde” betekent zijn in het NBW werknormen opgenomen: voor verschillende vormen van landgebruik is aangegeven hoe groot de kans op wateroverlast maximaal mag zijn (uitgedrukt in kans per jaar). De werknormen zijn:

-Bebouwd gebied: 1:100

-Hoogwaardige land- en tuinbouw: 1:50

-Akkerbouw: 1:25

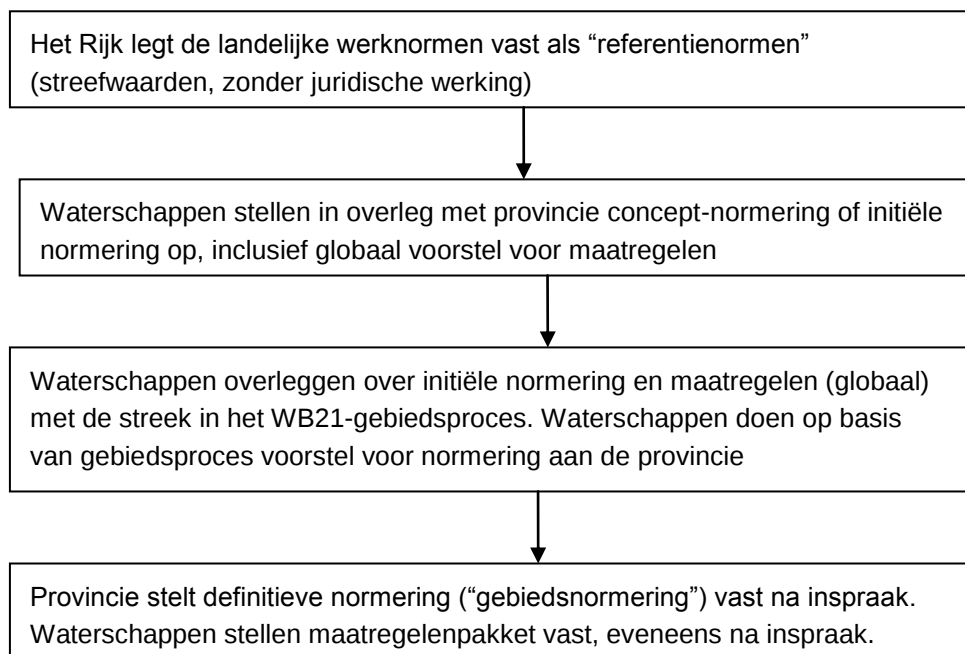
-Grasland: 1:10

Voor andere vormen van landgebruik zoals natuur is geen vooropgestelde werknorm, maar deze zou desgewenst lokaal bepaald kunnen worden. De provincie mag in overleg met de waterschappen besluiten af te wijken van de werknormen. Een definitieve, geldende normering wordt dus niet landelijk maar in de regio vastgesteld.

2.2. Van werknormen naar vastgestelde gebiedsnormen

Het proces “van werknormen naar geldende normering” is op basis van de in voorbereiding zijnde Waterwet en de Decemhernota 2006 als volgt. De waterschappen stellen in overleg met de provincie een concept-normering op. Deze concept-normering, ook wel “initiële normering” genoemd, bestaat uit een haalbaar en betaalbaar voorstel op basis van berekeningen van het waterschap. Deze concept-normen wordt vervolgens in een gestructureerd overleg met de streek besproken (het zgn. “gebiedsproces”). De waterschappen stellen op basis van de uitkomsten van het gebiedsproces een normering voor aan de provincie. De provincie stelt de definitieve normen vast in een verordening, na inspraak. De beheerder, het waterschap, heeft vervolgens de taak de nodige maatregelen te treffen om aan de norm te voldoen binnen de gestelde termijnen.

Dit proces is hierna in een schema weergegeven.

2.3. Detaillering van de norm in het gebiedsproces

Bij het proces om te komen tot een vastgestelde normering zullen er wellicht beektrajecten blijken te zijn waar de initiële norm niet kan worden gehaald. Dan is het mogelijk om daarvoor afwijkende normering of zelfs helemaal geen norm vast te stellen. Er is geen noodzaak om vast te houden aan de werknorm of aan de initiële norm als dit niet haalbaar/betaalbaar is. Voor andere beektrajecten kan er reden zijn om lokaal juist een hogere bescherming te bieden dan volgens de initiële norm.

Voordat de provincie hierover een afgewogen beslissing kan nemen is het doorlopen van het gebiedsproces nodig. In het gebiedsproces zal het waterschap inzichtelijk maken op welke locaties en om welke redenen, afwijkingen van de initiële normering worden voorgesteld.

2.4. Juridische werking van de normering

De huidige, landelijke werknormen bieden nog geen recht op bescherming tegen wateroverlast. Ook wanneer deze zijn omgezet in landelijk geldende referentienormen, op te nemen in een landelijke nota, bieden deze geen recht op bescherming. Als de provincie de normering voor wateroverlast heeft vastgelegd in een verordening bestaat er wel een recht op bescherming tegen wateroverlast: het recht op een zodanige inrichting van het watersysteem, dat naar verwachting aan de normen wordt voldaan. De norm biedt echter geen recht op het uitblijven van overstroming of op een bepaalde frequentie van optreden van wateroverlast, want dat is afhankelijk van natuurlijke omstandigheden en kan van tevoren onmogelijk worden gegarandeerd.

Om de inrichting van het watersysteem te laten voldoen aan de normen zijn in Limburg een aantal fysieke maatregelen (bijvoorbeeld plaatselijke verruiming van het watersysteem) nodig. Daarvoor stelt het waterschap een maatregelenprogramma vast in het waterbeheerprogramma, en de provincie keurt dit plan vervolgens goed. De uitvoering van deze maatregelen heeft het waterschap wèl in eigen hand. Deze maatregelen vormen dus de fysiek waarneembare toetssteen of het waterschap heeft voldaan aan zijn beheerstaak die voortvloeit uit de vastgestelde norm.

Recht op vergoeding van inundatieschade kan ontstaan als het waterschap deze maatregelen niet (tijdig) heeft uitgevoerd en dus niet aan deze beheerstaak heeft voldaan. Wanneer het beekstelsel aan de gestelde normen zal moeten voldoen wordt bepaald in de verordening (het NBW gaat uit van realisatie uiterlijk in 2015).

N.B. De norm geeft de *maximale* kans op overstroming aan. Op de meeste plaatsen is de bestaande kans op wateroverlast kleiner dan de norm aangeeft. Door het vaststellen van de normen zal de bestaande kans op wateroverlast in veel gevallen hetzelfde blijven.

Het waterschap zal periodiek (conform landelijk advies: tenminste elke 12 jaar) toetsen worden of nog aan de norm wordt voldaan. Indien dit niet meer het geval is zullen weer maatregelen worden vastgesteld om wederom aan de norm te voldoen.

3. Uitgangspunten voor de initiële normering (de hoogte van de normen)

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de initiële normering beschreven: het voorstel op hoofdlijnen van de provincie en waterschappen voor de hoogte van de normen, bij aanvang van het gebiedsproces. De waterschappen werken deze uitgangspunten uit tot een kaart, waarop de initiële normering voor alle beektrajecten is aangegeven. Het waterschap zal inzichtelijk maken waar de initiële normering afwijkt van de in dit hoofdstuk beschreven uitgangspunten.

3.2. Landelijk advies voor mogelijke afwijkingen van de referentienormen

In hoofdstuk 2 is al aangegeven wat de landelijke referentienormen zijn. In een landelijke advies over de normering, uitgebracht aan en geaccepteerd door het LBOW (Landelijk Bestuurlijk Overleg Water), staat dat voor beekdalen lagere normen zouden kunnen gelden: In natte gebieden die van oudsher onder water kunnen lopen (natuurlijke waterbergingsgebieden zoals beekdalen) zou ervoor gekozen kunnen worden om dit als historisch gegroeide situatie te accepteren. Het Heuvelland van Zuid-Limburg wordt in het landelijk advies ook genoemd als mogelijk uitzonderingsgebied waar een afwijkende vorm van wateroverlast optreedt en daardoor lagere normen acceptabel zouden zijn. Het in het advies genoemde argument hiervoor is dat “het Zuid-Limburgse Heuvelland wordt gekenmerkt door snelreagerende systemen met frequente, kortdurende piekafvoeren”.

3.3. Uitkomst van de toetsing aan de werknormen

In 2005 zijn in een toetsingsproces de benodigde maatregelen om aan de landelijke werknormen te voldoen en de benodigde ruimte en kosten daarvan door de waterschappen in beeld gebracht. De kostenschattings van de waterschappen (tabellen in hoofdstuk 4) gaat uit van de werknormen uit het NBW. Het blijkt dat deze in het grote delen van Limburg gehaald kunnen worden. Het toepassen van de referentienormen is daar het uitgangspunt voor de initiële normering. Uit de toetsing komt echter ook naar voren dat het wenselijk is om in landbouwgebieden in de beekdalen en in bebouwde kernen in het Heuvelland, conform het landelijke advies, een lagere initiële normering voor te stellen. Dit wordt in onderstaande paragrafen verder toegelicht.

3.4. Beekdalen

Naar aanleiding van de toetsing aan de werknormen zijn waterschappen en provincie het er op hoofdlijnen over eens dat in de landbouwgebieden in de beekdalen in Limburg lagere normen dan de referentienormen wenselijk zijn, vanwege de kosten-effectiviteit en het POL-beleid om juist in die gebieden ruimte voor water en veerkracht van het watersysteem te handhaven en te vergroten. Andere

provincies lijken ook te gaan kiezen voor lagere normen in beekdalen. Landbouwgebieden in beekdalen zijn in het POL veelal aangeduid als P3 gebied (P3 = perspectief “ruimte voor veerkrachtige watersystemen”). Met deze aanduiding is al aangegeven dat met name in deze gebieden het handhaven van ruimte voor water belangrijk is. Maar: de hier liggende landbouwgebieden zijn ook gebaat bij een zeker bescherming tegen inundatie. Ook in de P2 gebieden (P2 = provinciale ontwikkelingszone groen) liggen nog veel landbouwgronden waarvoor hetzelfde geldt. Het meeste geëigende landgebruik voor vochtige laaggelegen gebieden is grasland. De meeste P2/P3 gebieden zijn ook als zodanig in gebruik.

Op basis van deze overwegingen is het uitgangspunt om *voor landbouwgebied in P2 en P3 gebieden voor alle teelten de 1:10 norm* te hanteren. Deze waarde is gelijk aan de referentienorm voor grasland.

N.B. de provincie stelt als voorwaarde dat door de normering van wateroverlast binnen P2/P3-gebieden geen maatregelen worden genomen die leiden tot versterkte afwatering en afname van de ruimte voor water in deze gebieden. In de toekomst moeten provincie en waterschappen bezien in hoeverre een 1:10 norm in P3 gebieden onder deze voorwaarde te handhaven is: als de afvoeren toenemen moet in deze gebieden deze norm misschien losgelaten worden omdat anders verregaande extra beschermingsmaatregelen nodig zijn.

Binnen deze P2/P3 gebieden willen provincie en waterschappen *voor beken met een specifiek ecologische functie (SEF) in het geheel geen norm* te hanteren: SEF beken zijn nl. nog min of meer natuurlijke beken waar in de huidige situatie veelal door de bewoners van het gebied geaccepteerd wordt dat lokaal inundaties plaatsvinden.

3.5. Overige landbouwgebieden

Buiten de beekdalen is landbouwgebied in het POL meestal aangemerkt als P4 (Vitaal landelijk gebied) of P5 (Ontwikkelingsruimte voor landbouw). Deze gebieden zijn gemengd akkerbouw/grasland of overwegend akkerbouwgebied. Uitgangspunt is dat in deze P4 en P5 gebieden in principe de 1:25 norm (=de werknorm voor akkerbouw) geldt.

In P4 en P5 (overige landbouwgebieden) liggen geen SEF beken. Het komt echter wel voor dat vanuit een SEF beek een nabijliggend P4/P5 gebied kan overstromen. In dit geval is het uitgangspunt dat zo'n beek toch de 1:25 norm krijgt, of dat op andere manier ervoor gezorgd wordt dat het betreffende P4/P5 gebied geen grotere overstromingskans dan 1:25 heeft.

3.6. Bestaande natuur en Ecologische hoofdstructuur

In bestaande bos- en natuurgebieden en in de gebieden die zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur (zgn. P1-gebieden) zal geen normering worden voorgesteld. In deze gebieden vinden provincie en waterschappen het niet nodig om bescherming te bieden tegen inundatie die nu ook reeds optreedt.

3.7. Bebouwd gebied

Bebouwd gebied krijgt volgens dit voorstel in het grootste deel van Limburg een bescherming van 1:100 (behalve in het Heuvelland, zie hierna). Uit de toetsing van de waterschappen blijkt dat het ondoenlijk is om voor elke losstaande boerderij of huis in landelijk gebied de norm voor bebouwd gebied te hanteren. Dergelijke losstaande bebouwing duiden we aan als solitaire bebouwing, waarop de 1:100 norm niet van toepassing is. De meeste solitaire bebouwing ligt echter wat hoger dan het omliggende landbouwgebied en/of niet in de laagst gelegen delen van het beekdal, en heeft een navenant hoger beschermingsnivo, waardoor meestal de 1:00 norm daar toch wel gehaald wordt.

Het uitgangspunt is dat de in het POL aangegeven bebouwde kernen, stedelijke gebieden en bedrijventerreinen (P6, P7, P9, P10) als bebouwd gebied worden beschouwd, waar de 1:100 norm geldt.

Binnen bebouwd gebied kan in niet-bebouwde delen (bijv. parken, ecologische verbindingzones) sprake zijn van lagere normering en frequentere overstroming van de daarin liggende beken. Uitgangspunt is dat voor beken in stedelijke groenzones (P8) een 1:25 norm geldt.

3.8. Het Heuvelland

Het waterschap Roer en Overmaas heeft voor het Zuid-Limburgse Heuvelland (buiten de beekdalen, voornamelijk droogdalen) geconstateerd dat het halen van de 1:100 norm voor bebouwd gebied zeer kostbaar is. Dit komt vooral door het feit dat het Heuvelland is doorsneden met veel kleine waterloopjes die gevoed worden door afstromend water van de hellingen en daardoor gevoelig zijn voor overstroming. Juist langs deze waterloopjes zijn echter ook vaak huizen gebouwd.

Daarom zijn door het waterschap Roer en Overmaas voor het Heuvelland berekeningen gedaan om de bescherming tegen wateroverlast te verbeteren door de knelpunten alleen aan te pakken als dit kosteneffectief is (de vermeden schade moet groter zijn dan de kosten). In de berekeningen is uitgegaan van het aanpassen van regenwaterbuffers die het afstromende water van de hellingen opvangen. In werkelijkheid streeft men naar een meer duurzame, brongerichte aanpak, nl. een verbetering van het watersysteem door waterconservering (vasthouden en infiltratie van water ter plekke) op de hellingen, gecombineerd met regenwaterbuffers waar dit onvoldoende effect heeft.

Met deze aanpak zou in de meeste gevallen een 1:25 norm in bebouwd gebied (veelal dorpskernen) kunnen worden gehaald. Maar op sommige plaatsen is het halen van deze norm volgens het waterschap niet kosteneffectief, en stelt daarom op die locaties een lagere norm voor.

Een duurzame, brongerichte aanpak door boeren en gemeenten kan –mits deze voldoende van de grond komt- een substantiële bijdrage leveren aan het beschermingsnivo. Met name vlakdekkende, teelttechnische maatregelen, waaronder niet-kerende grondbewerking door boeren blijkt zeer effectief in het beperken afstroming van water.

Voor landbouwgebied in het Heuvelland zullen normen worden aangegeven langs de permanent watervoerende waterlopen. Voor bebouwd gebied zullen ook in de droogdalen normen worden aangegeven.

3.9. Toename van overstromingskans door klimaatveranderingen of andere (natuurlijke) oorzaken.

Het is de bedoeling dat de normen ook gehandhaafd blijven als de neerslag en afvoer gaat toenemen door klimaatveranderingen of andere natuurlijke oorzaken. Voor de geconstateerde wateroverlastknelpunten, maar ook voor sommige andere waterlopen (met name bij Roer en Overmaas), is bij de toetsing aan de normen nu al rekening gehouden met een 10% hogere afvoer door klimaatveranderingen. De maatregelen om de knelpunten op te lossen zullen bij deze toename van de afvoer nog voldoen. Het is echter mogelijk dat in sommige delen van Limburg, waar momenteel nog geen inundatieknelpunten zijn geconstateerd, toch problemen gaan optreden bij een toename van de afvoer. Daar zullen dan t.z.t. maatregelen getroffen moeten worden. Als zou blijken dat de bestaande norm niet meer haalbaar is door het uitvoeren van maatregelen zal de norm moeten worden verlaagd.

Langs SEF beken, waar geen normen worden voorgesteld, is een geleidelijke toename van de inundatiefrequentie door klimaatveranderingen mogelijk. Daar is het treffen van maatregelen om dit te voorkómen in tegenspraak met het handhaven van het natuurlijke systeem en is inundatie (=waterberging) belangrijk voor de veerkracht van het watersysteem.

3.10. Samenvattende tabel: POL-perspectieven, grondgebruik en normering

In POL-perspectief	Grondgebruik	Uitgangspunt voor initiële normering (overstromingskans per jaar)
P1 (EHS)	vnl. bos/natuurgebied, maar ook landbouwgebied (overwegend grasland)	Geen norm
P2 en P3 (beekdalen)	landbouw (vnl. grasland) langs SEF beken en alle bos/natuurgebieden	Geen norm
	Overig landbouwgebied (overwegend grasland)	1:10
P4 en P5 (vitaal landbouwgebied)	landbouwgebied (overwegend akkerbouw)	1:25
P6, P7, P9, P10 (bebouwde kernen)	bebouwd gebied	1:100
	bebouwd gebied langs kleine beken en in droogdalen in Heuvelland Zuid-Limburg	minimaal 1:10, streven is 1:25
P8	stedelijk groen	1:25

4. Productbeeld van het gebiedsproces, wijze van vastleggen van de normering

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het “productbeeld” van het gebiedsproces beschreven. Een vroegtijdige omschrijving van het productbeeld is van belang om in het gebiedsproces doelgericht naar het resultaat toe te werken. Vervolgens wordt beschreven hoe de normering wordt vastgelegd.

4.2. Productbeeld van het gebiedsproces

Het eindproduct van het gebiedsproces, op weg naar een vast te stellen normering en bijbehorend maatregelenpakket, is:

- 1 Een voorstel voor de normering van wateroverlast, afgestemd met de streek. De normering moet op zodanige wijze zijn aangegeven dat die door de provincie met een goede onderbouwing en afweging van belangen kan worden vastgesteld in een verordening. Van belang voor dit eindproduct is dat op deze verordening inspraak plaatsvindt (niet wettelijk verplicht, maar zeker voor normering wateroverlast wel wenselijk).
De normering wordt daarvoor op kaart weergegeven zoals hieronder beschreven.
- 2 Een voorstel voor een maatregelenpakket om aan deze normering te voldoen. Op zodanige wijze dat dit door het waterschappen kan worden vastgesteld hun waterbeheerprogramma. Ook op dat beheerprogramma is inspraak mogelijk.

4.3. Vastlegging van de norm op kaart

Omdat de norm in Limburg van gebied tot gebied verschilt, is het nodig om deze op kaart vast te leggen. Op deze kaart wordt voor elk beektraject een norm vastgelegd, die gebaseerd is op de uitgangspunten voor de hoogte van de norm (hoofdstuk 3), na afstemming met de streek in het gebiedsproces. Door het aangeven van de normering voor elk beektraject wordt aangegeven op welke bescherming het aanliggende gebied langs de beek kan rekenen. De norm is uitgedrukt als een overstromingskans per jaar van de beekoever. Omdat de norm wordt aangegeven als een maximale overstromingskans per beektraject zullen delen van het traject minder vaak overstromen dan de norm.

4.4. Initiële normeringskaart

Ten behoeve van het gebiedsproces maken de waterschappen in overleg met de provincie en op basis van de uitgangspunten een kaart waaruit de voorgestelde normering duidelijk wordt. Aangezien dit een eerste voorstel is voor de definitieve normering wordt deze zoveel mogelijk op dezelfde manier vormgegeven als de definitieve kaart.

Deze initiële normeringskaart heeft geen status, het is het voorstel van het waterschap voor afstemming met de streek in het gebiedsproces.

4.5. Voorlopig maatregelenpakket op basis van de toetsing aan de (initiële) normering

Naast het voorstel voor de normering is het concept-maatregelprogramma om aan deze normering te voldoen ook een product van het gebiedsproces. In onderstaande tabel 1 is het eerste voorstel van de waterschappen voor een maatregelenpakket weergegeven. Voor deze maatregelen is nog niet de locatie bepaald, maar alleen het soort maatregel en een eerste globale kostenraming. In tabel 2 is een overzicht van de totale kosten per waterschap gegeven, waarin enkele recente nieuwe inzichten verwerkt zijn.

Tabel 1 *Knelpunten wateroverlast en mogelijke maatregelen*
(betreft eerste berekeningen en beoordeling van de waterschappen, uitgaande van normering zoals aangegeven in deze nota).

Knelpunt	Benodigd oppervlak (ha)	Maatregel
Belfelderbroekbeek	3,5	buffer
Boabel/ Langevenseloop	0,07	retentie (evt. blauwe dienst)
Lackbar Cereslossing	0,5	retentie (evt. blauwe dienst)
Eeuwselseloop	5,9	retentie (evt. blauwe dienst)
Flieraylossing	0,25	buffer
Helenabeek	1,1	buffer
Kerkekuilen/ Peelloop	6,3	retentie (evt. blauwe dienst)
Leiverspeelke	0,9	buffer
Leukerbeek	0,05	retentie (evt. blauwe dienst)
Het Saar	12	retentie (evt. blauwe dienst)
Scheide	4,7	buffer
De Sloot	0,6	retentie (evt. blauwe dienst)
Bosbeek	0,8	buffer
Groote Molenbeek (Meerlo-Wanssum)	0,6	technische maatregel
Totaal Peel en Maasvallei	37,3	
Maasnielderbeek	2	retentie
Roer	1	lokale maatregelen (kaden)
Vlootbeek	7	retentie (evt. blauwe dienst)
Geul	150	retentie
Zeep	1,5	buffer
Voer	4	buffer, retentie
Kleine beken en droogdalen in het Heuvelland Z-Limburg	ca. 70	regenwaterbuffers, brongerichte maatregelen
Totaal Roer en Overmaas	Ca. 240	

Tabel 2 *Inschatting van oppervlak en kosten van de maatregelen om de wateroverlastknelpunten op te lossen*

Waterschap	Aanpak	Benodigd Oppervlak (ha.) voor oplossen knelpunten	Kosten (Euro's)
Peel en Maasvallei	Aanpak knelpunten wateroverlast	45 ha. **	18 miljoen **
Roer en Overmaas	Aanpak knelpunten wateroverlast beken	170 ha.	8,5 miljoen
	Knelpunten in kleine beken en droogdalen Heuvelland	70 ha.	ca. 31,5 miljoen*
	Totaal WRO	240 ha.	ca. 40 miljoen
Totaal		285 ha.	ca. 58 miljoen

* *Het waterschap Roer en Overmaas heeft voor de knelpunten in het Heuvelland tot nu toe de berekeningen gebaseerd op de aanpak middels vergroting/aanleg van regenwaterbuffers. Hier weergegeven zijn de kosten om met regenwaterbuffers in bebouwd gebied in het Heuvelland de norm van minimaal 1:10, maar op veel plaatsen 1:25 te halen (afhankelijk van kosten-effectiviteit). Het streven is echter om vooral bronmaatregelen (m.n. teelttechnische maatregelen) te treffen en de vergroting van regenwaterbuffers minimaal te houden, waardoor de totale kosten lager worden. De totale kosten van ca. 31,5 miljoen kunnen niet door het waterschap opgebracht worden. Mochten er geen brongerichte maatregelen van de grond komen dan zou het waterschap in de meeste gevallen slechts een beschermingsnivo van 1:10 kunnen garanderen.*

** *Inclusief enkele ha's en 3,1 miljoen Euro voor vermindering van overstorten vanuit riool in bebouwd gebied, op plaatsen waar de waterkwantiteit uit deze overstorten een probleem vormt om aan de normen te voldoen.*

5. Vormgeving van het gebiedsproces

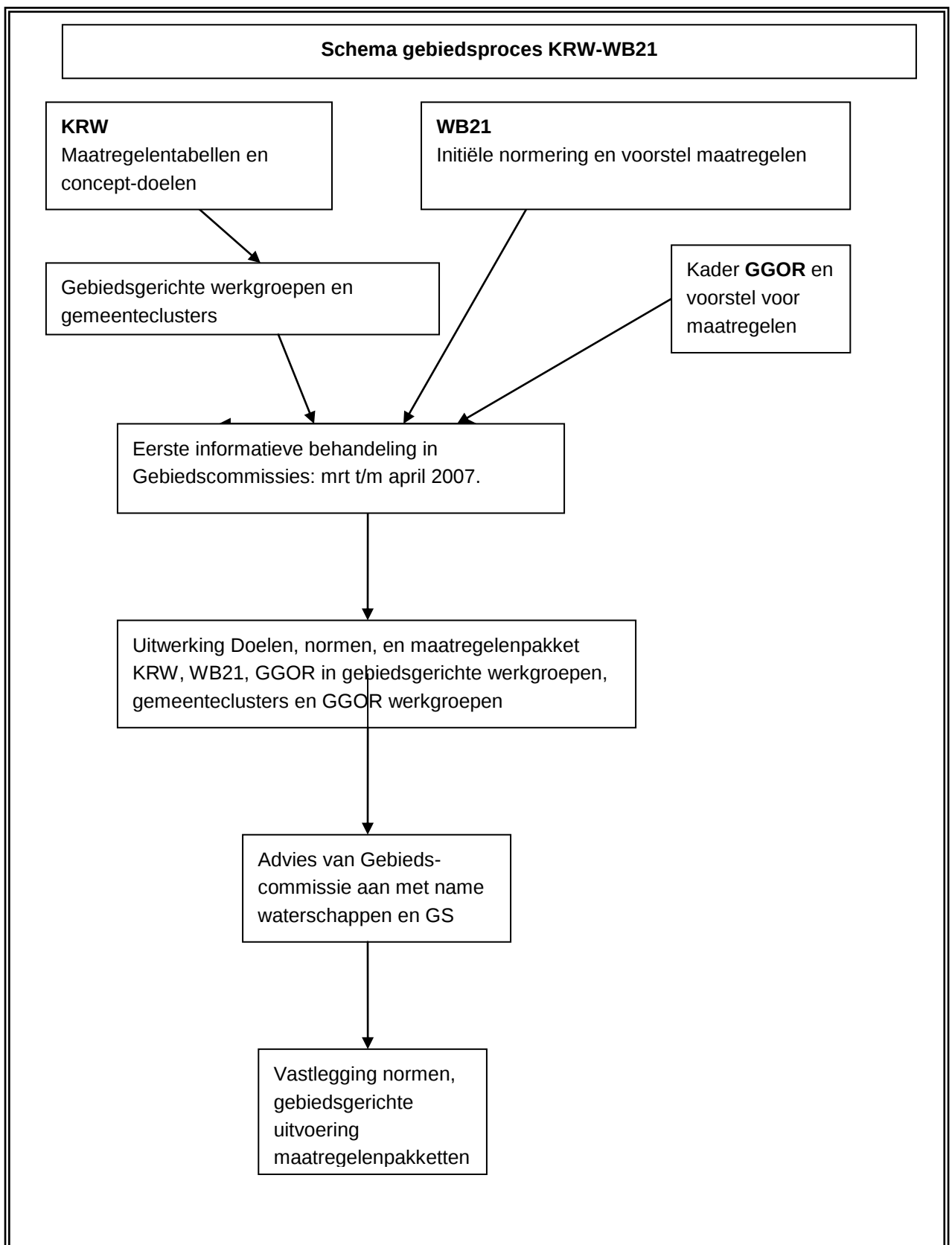
5.1. Uitgangspunten voor de organisatie van het gebiedsproces

Naast de normering van wateroverlast en de daaruit voortvloeiende maatregelen (het WB21-traject) zal er uitvoering gegeven worden aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) om een schoner en gezonder watersysteem te creëren. Verder zullen er maatregelen genomen worden om de GGOR, het Gewenste Grond- en OppervlaktewaterRegime, te bereiken. Ook voor KRW en GGOR is in 2007 afstemming met de streek nodig om tot een breed gedragen uitvoering te komen. Er is bij de uitvoering naar verwachting synergie te bereiken door het combineren van maatregelen tegen wateroverlast met maatregelen om aan de KRW en het GGOR te voldoen. Daarom zal voor deze doelen en maatregelen één samenhangend gebiedsproces worden doorlopen.

Uitgangspunten voor de organisatie van het samenhangende gebiedsproces (KRW-WB21-GGOR) zijn:

- een voorstel voor de doelen (normen) en maatregelenpakketten om te voldoen aan WB21 en KRW wordt gemaakt door de waterschappen (in afstemming met de projectgroep WB21) resp. in de gebiedsgerichte werkgroepen van de KRW. Waterschappen doen ook een voorstel voor de maatregelen om aan de GGOR te voldoen.
- waterschappen en provincie bewaken samenhang tussen WB21, GGOR en KRW door het afstemmen tussen de verschillende sporen, om zoveel mogelijk overlap en synergie tussen WB21, GGOR en KRW maatregelen te genereren.
- Aan het begin van het gebiedsproces worden de gebiedscommissies ingelicht over de concept-doelen en maatregelen en over de afstemming met de streek in het gebiedsproces
- De normen/doelen en maatregelen KRW, WB21 en GGOR worden in samenhang besproken met de relevante actoren in de streek
- de resulterende concept-doelen en maatregelenpakketten KRW en WB21 worden weer besproken in de gebiedscommissies;
- de gebiedscommissies adviseren over doelen en maatregelen aan de relevante besturen van provincie, waterschappen, gemeenten; de respectievelijke besturen stellen de voor hen relevante doelen en maatregelen vast na inspraak;
- de doelen en maatregelen worden opgenomen in het provinciaal meerjarenprogramma en de plannen van de verschillende daartoe bevoegde instanties.

Het proces is geschetst in de figuur op de volgende blz.

5.2. Hoe worden de actoren in de gebieden betrokken?

De actoren in het gebied (LLTB, natuur/millieuorganisaties, terreinbeherende organisaties, gemeenten) worden via de gebiedscommissies betrokken in het gebiedsproces. Maar ook op de werkvloer, in de gebiedswerkgroepen of anderszins, kunnen deze of andere actoren desgewenst betrokken worden. De doelen en maatregelen krijgen daar immers vorm. Bij het begin van het gebiedsproces is daarom een aankondiging van de werkwijze en van de uitgangspunten in de gebiedscommissies nodig. Desgewenst kunnen actoren dan aangeven op de werkvloer betrokken te willen zijn bij de uitwerking van de maatregelen.

Vervolgens gaan per gebied of deelgebied werkgroepen aan de slag waarin de doelen en maatregelpakketten worden uitgewerkt en worden afgestemd met de streek. Stedelijke waterpanels zijn voor de gemeenten het bestuurlijke platform voor aankondiging en toelichting over het gebiedsproces. Gemeenten kunnen dan aangeven mee te willen doen in de werkgroepen per deelgebied (gemeentecusters).

Aanvullend zijn ook bilaterale contacten van waterschappen met de actoren nodig. Er zal onder meer met Rijkswaterstaat worden afgestemd.

Het waterschap zal uiteindelijk aan de gebiedscommissies (of de werkgroepen onder deze commissies) een voorstel voor normering en maatregelen om advies voorleggen.

De organisatie van het gebiedsproces wordt uitgewerkt door de waterschappen in samenwerking met de provincie.

5.3. Planning

-Voorlichting/informatie en afstemming in gebiedscommissies:..... maart– april 2007
-Eerste voorstel normen en maatregelenpakket WB21 / KRW.....mei 2007
-Gedetailleerd bespreken van de maatregelen en normen
met de streek, in samenhang met KRW en GGOR..... mei – eind 2007
(uitloop naar 2008 is mogelijk op onderdelen die voor het voorstel
voor het maatregelenpakket WB21 en de normen niet essentieel zijn)
-Concept WB21-KRW maatregelenpakket en normen na
behandeling in gebiedscommissies.....eind 2007
(nog niet overal gedetailleerd uitgewerkt in samenhang met GGOR)
-Voorstel voor normering van waterschappen aan GS..... begin 2008
-Maatregelen uitwerken in samenhang met GGOR-maatregelen 2008
-Concept- verordening met normering..... eind 2008
-Concept- prov. Waterhuishoudingsplan met kaders WB21 en KRW.....eind 2008
-Concept- Waterbeheerprogramma Waterschappen met maatregelen....eind 2008
-Inspraak op WHP, WBP en verordening normering.....2009
-Vaststellen WHP, WBP en verordening normering..... eind 2009

6. Communicatie

Voor het gebiedsproces moet goed worden uitgelegd wat de normering inhoudt en waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt in de voorbereiding.

Er zijn twee communicatietrajecten te onderscheiden:

1. in de gebieden tijdens het gebiedsproces, interactief gebiedsgericht praten over doelen, normen en maatregelen. Waterschappen trekken dit.
2. op globaal provinciaal nivo, bijv. met flyer, wat de KRW en WB21 inhoudt en hoe het proces in grote lijnen verloopt. Aansluiten bij campagne "Nederland leeft met water". Daar is nu Rijksgeld voor beschikbaar, wordt door provincie opgepakt m.m.v. de waterschappen en RWS.

De communicatie wordt nog verder uitgewerkt in communicatieplannen van (resp. voor 1 en 2) waterschappen en provincie.

Belangrijke, uit te werken aandachtspunten zijn o.a.:

- Hoe worden de WB21 normen en maatregelen gecommuniceerd met de belanghebbenden.
- Maatregelen die genomen worden
- Wateroverlast die voorkómen wordt
- Schade die voorkómen wordt
- Kosten van de maatregelen (kosten-baten verhouding)